

Nr 498.

Av herr **Holmström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 170, angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1945/46.

I underdånig skrivelse den 18 november 1944 jämte en därvid fogad promemoria har chefen för armén hemställt, att Kungl. Maj:t i och för omorganisation av ledningen för arméns hundväsende måtte *dels* till högre lönegrad överföra följande beställningar under rubriken »Arméhundväsendet», nämligen beställningen såsom chef för arméhundväsendet från löneklass Oa 11 (pensionerad officer) till lönegrad Oa 5 eller Oa 4 (officer på aktiv stat) samt beställningen såsom chef för arméhundskolan från lönegrad Oa 3 till lönegrad Oa 4 eller Oa 3, *dels ock* under samma rubrik införa följande nya beställningar nämligen en beställning såsom expeditionsofficer i löneklass Oa 10 (pensionerad officer), en beställning såsom expeditionsofficer i löneklass UO 7 (pensionerad underofficer) samt en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad MEO 4.

Framställningen har icke föranlett någon annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att i proposition till årets riksdag angående vissa avlönings- m. fl. anslag den nuvarande befattningen såsom skrivbiträde i lönegrad MEO 2 vid arméhundväsendet föreslagits uppflyttad till kontorsbiträde i lönegrad MEO 4.

De av arméchefen anförda skälen för ifrågavarande omorganisation synas emellertid vara så starka och välmotiverade, att hänsyn till desamma i detta fall måste tagas. Hunden har särskilt under de senaste åren fått en alltmera vidgad användning i försvarets tjänst. Genom anlåtande av hundar exempelvis för bevakning och vakthållning har militärpersonal i stor utsträckning kunnat lösgöras för sin civila verksamhet samtidigt som bevakningens effektivitet ökats. Avsevärda belopp ha på detta sätt inbesparats. Enligt uttalande av departementschefen i årets statsverksproposition, fjärde huvudtiteln (s. 15), ha genom ökad användning av bevakningshundar mera än 2 500 värnpliktiga kunnat hempermitteras medförande en årlig besparing av omkring 10 miljoner kronor. Om hundar utnyttjades för bevaknings- och vakttjänst i alla de fall, där så kunde ske, skulle, i varje fall vid nuvarande beredskapsläge, årligen kunna göras ytterligare avsevärda besparingar. Hunden har även i stor utsträckning tagits i bruk inom armén bland annat i rapport- och sjukvårdstjänst samt såsom dragare. På alla områden, men särskilt för bevakning och vakthållning, har behovet

av för ändamålet utbildade hundar år från år kraftigt ökats. Det torde på goda grunder kunna antagas, att behovet av hundar, i varje fall för bevakning och vakthållning, icke kommer att minskas under en kommande fredsperiod. Visserligen kommer väl antalet skyddsföremål att nedgå, men ännu har hunden långt ifrån tagits i bruk för bevaknings- och vakttjänst i alla de fall, där så med fördel kan ske.

Det åvilar arméns hundväsende att tillhandahålla de hundar, som erfordras för ovan angivna olika ändamål icke blott inom armén utan numera även inom marinen och flygvapnet, samt att utbilda för deras skötsel erforderlig personal. Arbetsuppgifterna ha år från år kraftigt ökats. Uttagningen och inkallandet av hundarna sköttes ursprungligen centralt från arméhundväsendets expedition i Sollefteå. Framförallt det stora behovet av hundar för vakt- och bevakningstjänst, vilka vid behov snabbt skola kunna rekvideras och ställas till förfogande, har emellertid nödvändiggjort en decentralisering av hundredovisning och hundanskaffning. Vid omorganisationen, som genomförts under år 1944, har bland annat en särskild hunddetalj inrättats inom varje inskrivningsområde (vid infanteriregementena samt P 3 och P 4) med uppgift att handlägga med hundtjänsten sammanhängande frågor inom området. De arméhundskolan ursprungligen tillkommande uppgifterna — att utbilda hundförare och dressera tjänstehundar — ha så gott som helt måst läggas på de till hunddetaljerna anslutna truppförbandshundgårdarna, medan arméhundskolan måst koncentrera sig på att utbilda blivande tjänstehundsbefäl samt vara en för hela landets tjänstehundsverksamhet avsedd försöksanstalt.

Nu angivna åtgärder äro emellertid icke tillräckliga för att giva arméhundväsendet den effektivitet, som oundgängligen erfordras för lösande av dess alltmåra omfattande arbetsuppgifter. En omorganisation av arméhundväsendets ledning och en komplettering av den nuvarande personaluppsättningen (med hänsyn till den stora arbetsbördan) måste därjämte utan dröjsmål genomföras. I annat fall komma säkerligen de inledningsvis antydda ökade besparingarna i manskap och penningar för bevaknings- och vakttjänst icke att kunna åstadkommas inom överskådlig framtid, i varje fall icke annat än i ringa omfattning.

Ledningen av arméhundväsendet närmast under arméinspektören handhåves av arméhundchefen, som utövar det direkta befälet över arméhundskolan, anskaffar för försvarsväsendet erforderliga hundar, fördelar dessa, verkställer inspektioner etc. Såsom arméhundchef tjänstgör för närvarande arméhundväsendets skapare, en pensionerad officer i löneklass Oa 11. Arméhundchefen har, särskilt efter den genomförda decentraliseringen av arméhundväsendet, alltmåra tagits i anspråk uteslutande för inspektionsverksamhet, samarbete med övriga försvarsgrenar och civila hundorganisationer samt för frågor i samband med anskaffning och registrering av hundar

m. m. På grund av de ofta återkommande resorna har han icke kunnat utöva det ständiga direkta befälet över arméhundskolan och icke heller kunnat kontinuerligt leda det omfattande löpande arbetet vid arméhundväsendet. Såsom arméhundchefens ställföreträdare i denna angelägenhet har i enlighet med gällande bestämmelser fungerat chefen för arméhundskolan, som på grund därav kommit att eftersätta sitt arbete såsom skolchef. Någon ändring kommer säkerligen icke att inträda efter en återgång till fredsförhållanden. Arméhundchefens verksamhet torde i stort förbli densamma.

En effektiv ledning av arméhundväsendet fordrar, att arméhundchefen ägnar sig uteslutande åt därmed sammanhängande uppgifter. Han bör ha ställning såsom tjänstegrensinspektör och vara underställd arméchefen i fråga om organisation och utbildning samt arméförvaltningens intendenturavdelning i fråga om förvaltning. Det kan icke vara riktigt och strider mot i övrigt tillämpade principer, att en befattning av ifrågavarande slag är en arvodesbefattning. Chefskapet för arméhundväsendet måste avses för en aktiv officer i lönegrad Oa 5 eller Oa 4. Ifrågavarande lönegrad synes motiverad med hänsyn till arméhundchefens egenskap av tjänstegrensinspektör, till att tjänsten i fråga skall bli begärlig samt till chefens för hundskolan ställning. Med hänsyn till arméhundchefens nära anknytning till arméledningen och arméförvaltningens intendenturavdelning samt till behovet av ständigt samråd med övriga försvarsgrenar och civila hundorganisationer bör arméhundväsendets ledning förläggas till Stockholm. Erfarenheten har redan nu visat, att arméhundchefens närvaro i Stockholm kräves under ungefär halva året. Av det återstående halvåret åtgå minst två månader för resor.

Chefen för hundskolan — vilken numera bland annat dels svarar för utbildningen av tjänstehundbefäl av alla grader inom samtliga försvarsgrenar, dels även leder den vid skolan förlagda arméhundgården, som utgör en försöksanstalt för hela vårt statliga tjänstehundväsende — måste innehava såväl framstående militära kvalifikationer som även ett gediget kynologiskt kunnande, vilket sistnämnda endast kan förvärfvas genom flerårigt arbete inom tjänstehundväsendet och därunder vunnen personlig erfarenhet. Det måste anses nära nog otänkbart att få en officer på aktiv stat och i lämplig levnadsålder med de kvalifikationer, som här erfordras, att aspirera på en befattning som den ifrågavarande, om han i denna befattning ej kan bli mera än kapten och som sådan måste avgå vid 50 års ålder. För att säkerställa en god rekrytering och bevara kontinuitet i tjänsteutövningen torde det sålunda vara oundgängligen nödvändigt att beställningen såsom chef för arméhundskolan uppflyttas från lönegrad Oa 3 till lönegrad Oa 4 eller Oa 3, så att innehavaren av beställningen i denna befattning kan nå regementsofficers befordran. Det förtjänar att i detta sammanhang anmärkas, att ifrågavarande uppflyttning under 1944 års riksdag var föremål för

prövning och att statsutskottet därvid anförde, att enligt dess mening goda skäl talade till förmån för den föreslagna uppflyttningen, särskilt det förhållandet att hundskolan fått väsentligt större omfattning och betydelse än vad som förutsågs, då lönestat för skolans chef bestämdes vid 1943 års riksdag. Utskottet vore emellertid det oaktat icke berett att för det dåvarande föreslå riksdagen att frångå 1942 års försvarsbeslut i denna del men förutsatte, att frågan om skolchefens lönegradsplacering bleve föremål för förnyat övervägande i samband med medelsäskandena för budgetåret 1945/46. Ett snabbt beslut i denna fråga är så mycket mer angeläget, som den nuvarande innehavaren av skolchefsposten uppnår 50 års ålder i november 1945.

Skolchefens expedition måste helt skiljas från arméhundväsendets. Detta är absolut nödvändigt för att organisationen skall kunna fungera och måste alltså genomföras, även om arméhundväsendets ledning skulle kvarbli i Sollefteå. Uppdelningen medför en mindre personalökning. Sålunda tillkomma (utöver nuvarande stat) för tjänstgöring på arméhundchefens expedition en expeditionsofficer i löneklass Oa 10 (pensionerad), som under arméhundchefens resor m. m. skall ombesörja det löpande arbetet och svara för kontinuiteten av detsamma, en expeditionsunderofficer i löneklass UO 7 (pensionerad) samt ett kontorsbiträde i lönegrad MEo 4.

Genom den nu skisserade avgränsningen mellan arméhundchefens och skolchefens verksamhetsområden samt den tidigare genomförda decentraliseringen av hundredovisningen m. m. kommer arméhundväsendet att erhålla en effektiv och fast organisation, vilket är oundgängligen nödvändigt för att arméns hundväsende skall kunna lösa sina alltmera ökade synnerligen betydelsefulla arbetsuppgifter.

På grund av det sålunda anförda hemställes att riksdagen ville, i enlighet med chefens för armén äskanden, besluta

att till lönegrad Oa 5 eller Oa 4 överföra beställningen såsom chef för arméhundväsendet,

att till lönegrad Oa4 eller Oa3 överföra beställningen såsom chef för arméhundskolan,

samt att under rubriken »Arméhundväsendet» uppföra ytterligare följande beställningar, nämligen en beställning såsom expeditionsofficer i löneklass Oa 10 (pensionerad officer), en beställning såsom expeditionsunderofficer i löneklass UO 7 (pensionerad underofficer) samt en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad MEo 4.

Stockholm den 17 mars 1945.

Nils Holmström.